

de Minister van Justitie en Veiligheid

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Nader rapport wetsvoorstel gegevensverwerking
casuoverleggen radicalisering en terroristische
activiteiten

Datum
4 oktober 2022

Ons kenmerk
4242131

1. Aanleiding

Het advies van de Afdeling advisering van de Raad van State (hierna: de Afdeling) op het wetsvoorstel gegevensverwerking casuoverleggen radicalisering en terroristische activiteiten is verwerkt (dictum B). Het wetsvoorstel kan nu worden ingediend bij de Tweede Kamer en daartoe worden aangeboden aan de Koning.

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd in te stemmen met het nader rapport, het aangepaste wetsvoorstel en de aangepaste memorie van toelichting (zie hierna §4).

3. Kernpunten

Dit wetsvoorstel heeft als doel de wettelijke basis te verstevigen onder de casuoverleggen die op lokaal niveau plaatsvinden om radicalisering en terroristische activiteiten te helpen voorkomen en bestrijden. Daarbij gaat het in het bijzonder om de wettelijke verankering van de bestaande gemeentelijke rol om casuoverleggen te organiseren waarin de aanpak van radicaliserende of geradicaliseerde personen kan worden besproken. Het voorstel voorziet in duidelijke wettelijke grondslagen voor de verwerking van persoonsgegevens binnen deze casuoverleggen en in de wettelijke verankering van de bestaande gemeentelijke rol om deze casuoverleggen te organiseren. Het voorstel regelt ook diverse aanvullende waarborgen voor een goede bescherming van de persoonsgegevens die door de casuoverleggen worden verwerkt. Het wetsvoorstel heeft alleen betrekking op de uitwisseling van gegevens waarover de deelnemers al rechtmatig beschikken, dus niet op het inwinnen van nieuwe gegevens. Het wetsvoorstel regelt geen bevoegdheden tot persoonsgerichte interventies, noch bevoegdheden om elkaar opdrachten te geven om interventies te plegen. Het casuoverleg strekt alleen tot afstemming.

4. Voorgestelde verwerking van het advies van de Afdeling

De Afdeling onderschrijft nut en noodzaak van het wetsvoorstel. De hoofdlijn van de verwerking van de belangrijke punten uit het advies is hierna weergegeven.

4.1 Verhouding tot de WGS in algemene zin (§3a nader rapport)

- Conform het advies van de Afdeling zijn de waarborgen in het wetsvoorstel in overeenstemming gebracht met het wetsvoorstel Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS), voor zover er geen overtuigende motivering voor de verschillen met de WGS kan worden geboden. Concreet betekent dit dat naar aanleiding van het advies van de Afdeling onder meer zijn toegevoegd de verplichting tot een rechtmatigheidsadviescommissie die de rechtmatigheid van de verwerking structureel beoordeelt, de verplichting

tot privacy audits, de verplichting tot het uitbrengen van jaarverslagen, en regels voor de toegang tot en de beveiliging van een gezamenlijk informatiesysteem. Eén verschil resteert: de termijn voor vernietiging van gezamenlijk verwerkte gegevens bedraagt niet zoals in de WGS 5 jaar na de eerste gegevensverwerking, maar 5 jaar na de laatste gegevensverwerking. Hiervoor is gekozen vanwege de langere duur van specifieke casuïstiek.¹ Ook zijn de specifieke artikelen over de gegevensverwerkingen naar aanleiding van het advies van de Afdeling meer afgestemd op de werkwijze van de Zorg- en Veiligheidshuizen, zoals die is geregeld in de paragraaf over de Zorg- en Veiligheidshuizen uit het wetsvoorstel WGS.²

- **Samenhang met de WGS: eventuele onderbrenging in WGS**
De Afdeling spreekt van "eventuele" onderbrenging van het onderhavige wetsvoorstel in het wetsvoorstel WGS, maar laat in het midden of dit gewenst is. Uw voorganger is telkens geadviseerd de casusoverleggen, alhoewel dat ook samenwerkingsverbanden zijn, niet onder te brengen in de WGS. Deels had dat te maken met het niet gelijk oplopen van de beide wetsvoorstellen, deels met de keuze om de casusoverleggen niet te belasten met de discussie over de WGS. U wordt ook nu geadviseerd vast te houden aan de keuze voor een separaat wetsvoorstel, aangezien de discussie over de WGS nog loopt en niet moet worden gecompliceerd met de onderbrenging van de casusoverleggen daarin. Dat neemt niet weg dat de onderbrenging van de casusoverleggen op een later moment, als beide voorstellen tot wet zijn verheven, kan worden heroverwogen, bijv. bij een eerstvolgende wijziging van de WGS.

4.2 Verhouding tot de Zorg- en Veiligheidshuizen (§3b nader rapport)

- De WGS regelt de gegevensverwerking in onder meer de Zorg- en Veiligheidshuizen. Zorg- en Veiligheidshuizen richten zich op grond van de WGS op de aanpak van complexe problemen op het snijvlak van zorg en veiligheid waarbij sprake is van een onveilige situatie die voortvloeit uit multi-problematiek en waarbij een ketenoverstijgende aanpak nodig is.
- Volgens de Afdeling is niet duidelijk of een radicaliseringscasus ook aldaar kan worden besproken en moet overlap worden voorkomen. Conform het advies van de Afdeling is een artikel toegevoegd om te expliciteren dat de paragraaf uit de WGS over de Zorg- en Veiligheidshuizen niet van toepassing is op een radicaliseringscasus. Aldus wordt beoogd de mogelijke overlap weg te nemen. Overigens mag uit de opmerking van de Afdeling niet worden afgeleid dat de eventuele overlap ook zou kunnen worden weggenomen door het onderhavige wetsvoorstel stop te zetten. Om juridische redenen is dit wetsvoorstel nodig als grondslag voor bespreking van een radicaliseringscasus (zie §5.2 MvT).

4.3 Doel en definities (§4a nader rapport)

- Op advies van de Afdeling is de definitie van radicalisering uit de MvT opgenomen in artikel 1 van het wetsvoorstel.

4.4 Afbakening categorieën persoonsgegevens en situaties (§4b nader rapport)

- Naar aanleiding van het advies van de Afdeling om te verduidelijken in welke gevallen de gegevens mogen worden verwerkt, is in het wetsvoorstel toegevoegd dat bij het inschatten, bespreken en beoordelen van (signalen van radicalisering met betrekking tot) een persoon gebruik dient te worden gemaakt van objectieve criteria. Het wetsvoorstel noemt vijf objectieve criteria waarmee onder meer rekening dient te worden gehouden bij de

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Datum
4 oktober 2022

Ons kenmerk
4242131

¹ Dit is nader toegelicht in §5.3 van de MvT, met daarbij een overzicht van de waarborgen.

² Aan het slot van §5.1 van de MvT is een vergelijkende tabel opgenomen met verschillen.

afweging of een persoon dient te worden besproken in een casusoverleg, namelijk de mate waarin betrokkene bereid is geweld toe te passen of te propageren, de mate waarin betrokkene vasthoudt aan extremistische denkbeelden, zijn sociale relaties, de mate van identificatie met een extremistische groep of ideologie, en zijn zelfredzaamheid. De criteria zijn in de praktijk ontwikkeld. De toepassing van objectieve criteria kan worden getoetst door de rechtmatigheidsadviescommissie en in de privacy audits.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector staats- en
bestuursrecht

Datum

4 oktober 2022

Ons kenmerk 4242131

4.5 Rol burgemeester (§5d nader rapport)

- Conform het advies van de Afdeling is het wetsvoorstel aangepast door de regierol in het wetsvoorstel te beleggen bij de burgemeester in plaats van bij het college van burgemeester en wethouders. Dit betekent dat de burgemeester tot taak heeft de afstemming te bevorderen van maatregelen ten aanzien van radicalisering en daartoe zorg te dragen voor overleg tussen deelnemende instanties (artikel 2, eerste lid). Met de Afdeling kan worden ingestemd dat de burgemeester reeds een informatieknooppunt vormt met de politie en het OM, in het bijzonder in het lokale driehoeksoverleg, vanuit zijn verantwoordelijkheid voor de handhaving van openbare orde en veiligheid. De burgemeester heeft ruime ervaring met de behandeling van gegevens en casussen die van een soortgelijke mate van gevoeligheid zijn als de gevoelige casuïstiek waar het in dit wetsvoorstel om gaat, en is hierop toegerust. Bovendien heeft een aantal burgemeesters in de huidige praktijk al ruime ervaring met de regierol om de casusoverleggen voor de persoonsgerichte aanpak van radicalisering en terroristische activiteiten te organiseren. Zoals onder meer blijkt uit de consultatiereacties en signalen die wij hebben ontvangen van de G4, het Nederlands Genootschap van Burgemeesters, en gemeenten uit de regio Haaglanden, is er draagvlak voor deze in de praktijk gegroeide rol. Overigens is bovenstaande wijziging afgestemd met BZK.

4.6 Deelname Minister van JenV aan casusoverleggen (§5e nader rapport)

- Onduidelijk is volgens de Afdeling waarom de Minister van JenV vaste deelnemer moet zijn en waarom niet kan worden volstaan met incidentele deelname. In het aangepaste wetsvoorstel is de Minister van JenV niet langer opgenomen in de lijst met structurele deelnemers aan het casusoverleg, want de Minister van JenV – in de praktijk NCTV, de IND of DJI – kan inderdaad op incidentele basis deelnemen mits de betreffende deskundigheid noodzakelijk is bij de aanpak van een specifieke casus en de onderscheidenlijke wettelijke of publieke taken en bevoegdheden een rol kunnen spelen bij het opstellen, uitvoeren of evalueren van het integrale plan van aanpak.

4.7 Deelname van private partijen (§5f nader rapport)

- Conform het advies is verduidelijkt dat private partijen incidenteel kunnen deelnemen, mits zij over deskundigheid beschikken die noodzakelijk is bij de aanpak van een specifieke casus en zij gelet op hun wettelijke of publieke taken en bevoegdheden een rol kunnen spelen bij het opstellen, uitvoeren of evalueren van het integrale plan van aanpak. Er zijn ook incidentele (private) deelnemers die geen wettelijke taak hebben maar wel een publieke taak. Voorbeelden zijn bepaalde zorginstellingen, welzijnsorganisaties en andere organisaties uit het sociale domein. Om te zorgen dat ook zij incidenteel kunnen deelnemen is in het wetsvoorstel “publieke taken” ingevoegd. Een publieke taak kent maatschappelijke of politieke relevantie en de overheid is betrokken bij het beleidsterrein waartoe de taak gerekend kan worden.
- Met de Afdeling kan worden ingestemd dat de rol van een private partij, wanneer daaraan geen publieke taak is opgedragen, beter beperkt kan worden tot enkel het aanleveren van informatie aan het casusoverleg. Op

grond van artikel 5, tweede lid, kunnen private partijen *zonder* publieke of wettelijke taken – net als ieder ander – een melding doen over radicalisering. Zij kunnen informatie *aanleveren* bij politie, OM of burgemeester. Deelname is daarvoor niet benodigd en is volgens het wetsvoorstel niet toegestaan.

Directie Wetgeving en Juridische Zaken
Sector staats- en bestuursrecht

Datum
4 oktober 2022

Ons kenmerk
4242131

4.8 Overige verduidelijkingen in de memorie van toelichting

De memorie van toelichting is naar aanleiding van het advies van de Afdeling op diverse punten verduidelijkt, zoals over de term “ondermijning van de democratische rechtsstaat” (§1 MvT), de mogelijkheid om ICT, procesregisseurs en gebouwen van Zorg- en Veiligheidshuizen te gebruiken (§5.1 MvT), de verhouding tot het doelbindingsprincipe uit de AVG (§4.2, slot, MvT) en de EU-richtlijn gegevensbescherming opsporing en vervolging (§6 slot).

5. Informatie die zich niet leent voor openbaarmaking: niet van toepassing

6. Toelichting

6.1 Politieke en bestuurlijke context

Het wetsvoorstel wordt in de kern gesteund door G4, openbaar ministerie, VNG, Haaglanden en de Raad voor de Kinderbescherming. Bij de G4, OM en Haaglanden is gecheckt of het ambtelijk concept na de aanpassingen voldoende zou aansluiten op de praktijk. Dat blijkt het geval.

6.2 Afstemming: de stukken zijn afgestemd met NCTV en BZK.

6.3 Ontwikkelingen hiervoor

Uw ambtsvoorganger heeft eerder ingestemd met het houden van een internetconsultatie en met het vragen van advies aan de Raad van State.